

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2657/2020
29.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић, Бисерке Живановић, Божицара Вујичића и Весне Субић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД Београд и АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, Београд, чији је пуномоћник Снежана Раденковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 612/20 од 12.05.2020. године, у седници одржаној 29.10.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 612/20 од 12.05.2020. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 612/20 од 12.05.2020. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 2730/17 од 03.12.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2730/17 од 03.12.2019. године, ставовима првим и другим изреке одбијен је прецизирани примарни тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавезу да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор у периоду од септембра 2014. године до августа 2015. године солидарно исплате појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом ближе одређеним овим ставовима изреке. Ставом трећим и четвртим изреке одбијен је прецизирани евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавезу да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор у периоду од септембра 2014. године до августа 2015. године солидарно исплате појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом ближе одређеним овим ставовима изреке.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 612/20 од 12.05.2020. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Применом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Правноснажном пресудом, одлучено је о захтеву тужиоца за исплату накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Имајући у виду различиту праксу Апелационог суда у Београду о овом правном питању у односу на остале апелационе судове, као и у односу на правно схватање Врховног касационог суда изражено у предметима са идентичним правним и чињеничним стањем, произилази да у конкретном случају постоји потреба одлучивања о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе, чиме су испуњени услови из члана 404. ЗПП, на основу чега је и одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код тужене Железнице Србије“ АД Београд до 01.09.2015. године, на радном месту електротехничар за возна средства, када је, након статусних промена код овог туженог, засновао радни однос код туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, Београд на радном месту електротехничар за возна средства ЗОВС ... ОЈ за одржавање електролокомотива. Након извршених статусних промена код правног претходника тужених, на основу понуде за преузимање уговора о раду, тужилац је закључио Анекс број 5 уговора о раду од 01.09.2015. године са туженим АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, Београд. У Колективном уговору који се у спорном периоду примењивао код тужених, није наведена новчана вредност спорних накнада, нити су оне новчано исказане, већ је одређено да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У спорном периоду од септембра 2014. године до августа 2015. године, тужени у листама са обрачунима зарада тужиоцу нису исказивали новчани износ спорних накнада. Тужилац тужбом у овој правној ствари потражује накнаду за исхрану у току рада и накнаду за регрес, наводећи да му у спорном периоду тужени ове накнаде нису исплаћивали.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев налазећи да су тужиоцу тражене накнаде за исхрану у току рада и за

регрес исплаћене, тако што су јој урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, по коме запослени има право на трошкове за долазак и одлазак са рада, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, као и накнада трошкова које запослени има на службеном путу. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Сл. гласник РС“ бр. 61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који мора бити исказана у обрачунској листи за све запослене. Почев од 01.10.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорати мањи или већи износ регреса и топлог obroка, од онога који је предвиђен Општим Колективним уговором и Законом о раду, али само уколико је донета одлука којом је предвиђена висина регреса и топлог obroка.

Анексом Колективног уговора АД „Железнице Србије“ („Сл. гласник РС“ бр. 4/06), одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је одређено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављен рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора, док је одредбом члана 5. став 1. Анекса, затим чланом 18. став 2. анекса 7. Колективног уговора од 23.06.2014. године, као и чланом 57. став 2. Колективног уговора за ЈП „Железнице Србије“ АД („Сл. гласник РС бр. 4/2015) прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. Ставом 4. истог члана прописано је да се вредност једног радног часа умањује за 10% и износи 66,46 динара нето.

Дакле, Колективним уговором („Сл.гласник РС“ бр.4/15) и Анексом Колективног уговора („Сл. гласник РС“ бр. 4/06), на исти начин је регулисано право на накнаду трошкова исхране и накнада за регрес за коришћење годишњег одмора – кроз вредност радног часа, али конкретизација овог права није извршена. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити ни који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, с обзиром да ове накнаде нису одређене у номиналном износу, нити су у номиналном износу исказане у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу, па се не може прихватити ни закључак нижестепених судова да је тужиоцу накнада за исхрану и регрес исплаћена кроз вредност радног часа. При том, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихову стручну спрему, радно место и коефицијент за обрачун и исплату плате. То значи да уколико би се прихватило становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, тада висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити и не би било правилно.

Имајући у виду да због погрешне примене материјалног права нижестепени судови нису ценили правилност обрачуна и висину тражене накнаде за топли оброк и регрес, што значи да је на тај начин чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП, укинуо нижестепене пресуде и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић